

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

ИЗВЕШТАЈ
ЗА ОСИГУРИТЕЛНИОТ ПАЗАР И
СУПЕРВИЗИЈАТА НА ОСИГУРУВАЊЕ
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2007 ГОДИНА

Скопје, јуни 2008 год.

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД.....	3
2. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА	3
3. ПАЗАРОТ НА ОСИГУРУВАЊЕ.....	4
3.1 Значење на пазарот на осигурување	4
3.2 Субјекти на пазарот на осигурување.....	5
3.3 Сопственичка структура на пазарот на осигурување.....	8
3.4 Пазарна концентрација.....	9
3.5 Големина и движење на пазарот	10
3.6 Структура на пазарот по видови и класи на осигурување.....	11
3.7 Структура на пазарот по друштва за осигурување.....	12
3.8 Капитал и потребно ниво на маргина на солвентност.....	12
3.9 Структура на активата	13
3.10 Структура на пасивата.....	14
3.11 Технички резерви	14
3.12 Средства кои ги покриваат техничките резерви	15
3.13 Финансиски резултат од работењето и показатели за успешноста	15
3.14 Осигурителни брокерски работи и работи на застапување во осигурувањето.....	17
4. ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА СУПЕРВИЗИЈАТА НА ОСИГУРУВАЊЕ.....	18
4.1 Дозволи и согласности.....	19
4.2 Теренска и вонтеренска супервизија.....	19
4.3 Организирани обуки и курсеви.....	20
4.4 Други активности на супервизијата.....	21
5. ОЧЕКУВАЊА И ПРЕДИЗВИЦИ.....	21

1. ВОВЕД

Осигурителниот пазар во Република Македонија во 2007 година го продолжи воспоставениот тренд на раст и развој пред се во однос на зголемување на бројот на субјекти кои работат на пазарот. Она што особено се почувствува во текот на 2007 година е трендот на сопственичко реструктурирање на секторот, кога најмногу преку превземања на постојни друштва за осигурување, на пазарот влегоа финансиски силни друштва за осигурување од Словенија, Бугарија и Хрватска од кои во иднина се очекува да бидат движечка сила на развојот на македонскиот осигурителен пазар.

Сепак, согласно стандардите на Европската Унија македонскиот осигурителен пазар сеуште е релативно мал и неразвиен особено мерено преку учеството на премијата во бруто домашниот прозвод на земјата, остварената премија по глава на жител, пазарната концентрација и структурата на премијата. Ова уште повеќе е изразено кај осигурувањето на живот чија развиеност најмногу и пред се зависи од животниот стандард на земјата и економската стабилност, стапката на невработеност, фискалната политика на земјата, пазарот на пари како и воспоставените системи на задолжителна социјална и пензиска заштита.

Изминатата 2007 година беше навистина година на предизвици за друштвата за осигурување. Овие предизвици пред се произлегоа од измените на законската регулатива од областа на осигурувањето и потребата од ефикасно прилагодување на ново воспоставените законски и пазарни промени. Измените на Законот за супервизија на осигурување донесени во јуни 2007 година донесоа широк дијапазон на новини, сите со цел зајакнување на финансиската стабилноста на друштвата за осигурување, поттикнување на пазарната конкуренција и овозможување на поголема заштита на осигурениците и другите корисници на осигурувањето.

2. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

Вршењето работи на осигурување, застапување и посредување во осигурување, супервизијата на осигурување, изрекувањето мерки на супервизија, и прекршочни мерки на субјектите на супервизијата на осигурување, во Република Македонија е регулирано со Законот за супервизија на осигурување донесен во 2002 година и Законот за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување од 2007 година.

Законот за задолжително осигурување во сообраќајот донесен во 2005 година го регулира вршењето на работи на осигурување во рамките на класите на задолжително осигурување од одговорност за штети причинети во сообраќајот со употреба на моторни возила, воздухоплови и пловни објекти, осигурувањето на патници во јавен превоз од последици на несреќен случај - незгода, основањето и работењето на Националното биро за осигурување и Гарантниот фонд во рамките на Бирото.

Со Законот за облигационите односи се регулирани правата и обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување, и кои се применуваат за сите договори за осигурување. Додека пак во Законот за трговските друштва се содржани одредбите кои се применуваат на трговските друштва кои се организационо воспоставени како акционерски друштва, како и општите стандарди на корпоративното управување.

Измените на Законот за супервизија на осигурување од 2007 година беа направени со цел подобрување на примарната осигурителна регулатива и воспоставување на услови за зајакнување на капацитетот и надлежностите на супервизорскиот орган. Овие измени предвидуваат супервизијата на осигурување во иднина да ја врши независен супервизорски орган - Агенција за супервизија на осигурување.

Покрај ова, со донесувањето на законот, во значајна мера се изврши усогласување на домашната осигурителна регулатива со целиот корпус на правни акти на ЕУ (acquis communautaire) од областа на осигурувањето. Тука, пред се, треба да се потенцираат законските одредби кои се однесуваат на зголемувањето на минималните износи на гарантен фонд (акционерски капитал) потребен за отпочнување со вршење на работи на осигурување и реосигурување; критериумите кои мора да ги исполнуваат лицата кои сакаат да стекнат квалификувано учество во друштво за осигурување, како и оние кои вршат функција член на орган на управување во друштво за осигурување; минималните барања кои треба да ги исполнуваат застапниците во осигурувањето и осигурителните брокери; како и одредбите од законот кои се однесуваат на начинот и постапката на спроведување на супервизијата и изрекувањето на мерки на супервизија. Измените на Законот за супервизија на осигурување треба да овозможи супервизија базирана на управувањето со ризиците и навремено реагирање во случај на загрозување на интересите на осигурениците.

Измените на Законот за супервизија на осигурување за првпат го регулираат и начинот на вршење работи на застапување во осигурувањето преку лиценцирани субјекти – овластени друштва за застапување во осигурување и овластени застапници кои единствено можат да вршат работи на застапување во име и за сметка на друштвата за осигурување. На овој начин се очекува друштвата за осигурување да ги променат досегашните начини на продажба на полиси за осигурување од автомобилска одговорност, кои оневозможуваа слобода на конкуренцијата и заштита на осигуреникот и нивно ориентирање кон нови, поконкурентни канали на дистрибуција на нивните производи.

3. ПАЗАРОТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

3.1 Значење на пазарот на осигурување¹

Осигурувањето и според правната и според економската терминологија се дефинира како една од формите на управување со ризиците кое примарно се користи како заштита од ризици кои можат да предизвикаат потенцијални штети и загуби.² Со договорот за осигурување се обврзува договарачот на осигурувањето, врз начелата на заемност и солидарност да здружува определен износ во друштвото за осигурување, а друштвото се обврзува ако дојде до настан кој претставува осигурен случај да му го исплати на осигуреникот или на некое трето лице надоместот, односно договорената сума или да направи нешто друго.³

Во глобални рамки, повеќе од две третини од расположивите финансиски извори на пазарите на капитал доаѓаат од осигурувањето и пензиските фондови. Овие истовремено се најдолгорочните средства во една национална економија, со просечен рок до доспевање од повеќе од 10 години. Значењето на премијата за осигурување како и вложувањето на истата е се поголемо во Република Македонија, иако сеуште сме далеку на листата на земји од Европската унија во поглед на релативното учество на премијата во БДП на земјата.

Работи на осигурување во Република Македонија може да врши единствено акционерско друштво за осигурување кое има добиено дозвола за вршење работи на

¹Податоците кои се користени за изготвувањето на состојбата и движењата на пазарот на осигурување и кои се искажани во овој извештај се добиени од известувањата кои субјектите на супервизија се должни да ги подготвуваат и доставуваат до Министерството за финансии во законски утврдените рокови, согласно Законот за супервизија на осигурување. За точноста на податоците одговара органот на управување на друштвото.

² Дефиниција земена од on-line изданието на Wikipedia.

³ Дефиниција на договорот за осигурување според Законот за облигациони односи.

осигурување во рамки на една од групите на осигурување: осигурување на живот или неживотно осигурување.

Осигурителниот пазар во Република Македонија во 2007 година го карактеризираат понатамошниот пораст на бруто полисираната премија, зголемувањето на бројот на лиценцирани друштва за осигурување и осигурителни брокери друштва, воспоставувањето и управувањето со средствата од Гарантниот фонд во рамките на Националното биро за осигурување, пораст на вработеноста во секторот, и понатамошно подобрување на примарната законска регулатива.

Така, изминатата година е забележан пораст на бруто полисираната премија во однос на 2006 година од 12,19%, и истата, изнесуваше околу 6.109 милиони денари.

Забележливо беше и понатамошното намалување на пазарното учество на, до пред неколку години, доминантниот осигурител АДОР Кјуби Македонија во полисираната премија, и истиот во 2007 година учествуваше со 21,4%. Од друга страна, пак, е евидентен растот на пазарното учество на неговите непосредни конкуренти.

Кај шест друштва за осигурување е забележан пораст на премијата, две од нив се лиценцирани во 2007 година, и за првпат искажуваат резултат од работењето. Кај три друштва за осигурување пазарното учество е помало од 1,5%.

Осигурувањето на живот доби конкуренција со лиценцирањето на едно ново друштво, чиј единствен основач е странски реномиран осигурувач кој е присутен на пазарите на осигурување во регионот. Премијата за осигурување на живот забележа значителен пораст од 48% во споредба со претходната година, и изнесува околу 171 милиони денари. Овој износ покажува дека осигурувањето на живот сеуште, со околу 2,8% учество во бруто полисираната премија и само 0,05% во БДП на земјата, е на низок степен на развој. Иако не се направени некои посебни анализи, причините за нискиот развој на осигурувањето на живот може да се бараат во нискиот животен стандард на граѓаните, недоволната едукација за значењето на производите на осигурување на живот, недоволната регулативна и супервизорска инфраструктура на пазарот на осигурување и слично.

3.2 Субјекти на пазарот на осигурување

На крајот на 2007 година на осигурителниот пазар работат вкупно 12 друштва за осигурување и 6 осигурителни брокерски друштва. Во продолжение се дадени нивните седишта и лицата кои раководат со истите во моментот на изготвување на извештајот. Само 2 од друштвата за осигурување вршат работи во групата на осигурување на живот а останатите 10 друштва за осигурување вршат работи на осигурување во групата на неживотно осигурување.

Неживотно осигурување:

Назив на друштвото	Седиште	Контакт - Генерален директор
АД за осигурување и реосигурување "КЈУБИ МАКЕДОНИЈА" Скопје	ул. 11 Октомври бр 25, Скопје	Г. Бошко Андов тел. 3115-188 факс 3223450
АД за осигурување ВАРДАР Скопје	Градски Сид Блок VIII, Скопје	Г. Стојан Клопчевски тел. 3286-666, 3286-600
АД за осигурување САВА ТАБАК	бул. "III Македонска Бригада" бб, Скопје	Г. Рок Мољк тел. 3105-608

ТД за осигурување МАКОШПЕД ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје	ул. “Македонија” бр. 19, Скопје	Г-ѓа Виолета Поп Василева тел. 3228-904
Друштво за осигурување СИГМА АД Скопје	ул. Митрополит Теодосиј Гологанов кат I/28, Скопје	Г-ѓа Аделина Лили тел. 3231-631
АД за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје	ул. “Васил Главинов” бр. 12, ТЦЦ Плаза, Први кат, Скопје	Г-ѓа Александра Наќева Ружин тел 3231-623
Друштво за осигурување ИНСИГ - МАКЕДОНИЈА АД Скопје	ул. “Даме Груев” бр. 5, Скопје	Г. Петраќ Симо тел. 3215-515
АД за осигурување СИГАЛ - Скопје	ул. Маркс и Енгелс бр.3, Скопје	Г. Саимир Дамо тел. 3109-060
Национална групација за осигурување ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИСА АД СКОПЈЕ	ул. Маркс и Енгелс бр.3, Скопје	Г. Владимир Тошевски тел. 3244-600
Друштво за осигурување АЛБСИГ АД Скопје	бул. Митрополит Т. Гологанов бр. 28/II, Скопје	Г. Гзим Хуќи тел. 3122-385

Осигурување на живот:

<i>Назив на друштвото</i>	<i>Седиште</i>	<i>Контакт - Генерален директор</i>
АД за осигурување на живот СРОАТИА ОСИГУРУВАЊЕ - Скопје	Мито Хаџивасилев Јасмин бр. 20, 1000 Скопје	Г. Владимир Поповски тел. 3215-061; 3215-883
АД за осигурување на живот ГРАВЕ Скопје	ул. Железничка бр. 32/1-10, 1000 Скопје	Г. Марко Микиќ тел. 3118-854; 3109-673 факс. 3118-855

Осигурителни брокерски друштва:

<i>Назив на друштвото</i>	<i>Седиште</i>	<i>Контакт - Генерален директор</i>
Акционерско осигурително брокерско друштво ЕУРО ЕКСПЕРТС Скопје	бул. “Св. Климент Охридски” бр.58-б, Скопје	Г. Гоце Атанасов тел. 3217-217 моб. 075/208-287
Осигурително брокерско друштво ЕУРОМАК БРОКЕР АД Скопје	ул. “Вељко Влаховик(Димитрије Чуповски)” бр. 10/11, Скопје	Г. Зоран Бундалевски тел. 3232-951 факс 3231-252 моб. 075/442-199
Осигурително брокерско акционерско друштво ВИАСС	Даме Груев бр. 14, ДТЦ Палома Бјанка лок. 9, 1000	Г. Фарук Абедини, тел. 3133-461

	Скопје	
Осигурително брокерско друштво ИН - БРОКЕР АД Скопје	ул. “Митрополит Теодосиј Гологанов бр. 58 кат 3, 1000 Скопје	Г. Златко Михајловски, Г. Панче Ивановски тел. 3215-303, факс. 3215-301 моб. 070/221-094
Осигурително брокерско друштво ВФП	ул. “Митрополит Теодосиј Гологанов“ бр. 54/1/6, 1000 Скопје	Г-ѓа Сузана Ѓуќиќ, Г. Блаже Петрески тел. 3298-472
Осигурително брокерско друштво ФИДЕЛИТИ	ул. 11 Октомври бр. 25, Скопје	Г. Даниел Мирчески тел. 3296-812; 3296-813; 3296-814

Во споредба со состојбата на 31.12.2006 година, бројот на друштва за осигурување се зголемил за 2 нови друштва, додека бројот на осигурително брокерски друштва се зголемил за едно ново друштво.

Зголемувањето на бројот на друштва за осигурување се должи на основањето на АД за осигурување на живот ГРАВЕ Скопје од страна на австрискиот осигурител ГРАВЕ од Виена кој во јануари 2007 година доби дозвола од министерот за финансии да врши работи на осигурување во групата на осигурување на живот. Друштвото пред се е ориентирано кон нудење на полиси на мешовито осигурување на живот (осигурување во случај на доживување на одредена возраст или исплата на целата сума во случај на предвремена смрт). Во месец април 2007 година од страна на друштвото за осигурување АЛБСИГ од Р. Албанија беше основано Друштвото за осигурување АЛБСИГ АД Скопје со дозвола за вршење на работи на неживотно осигурување. Друштвото уште на самиот почеток од своето работење се насочи кон продажбата на полиси на осигурување од автомобилска одговорност.

Зголемувањето на бројот на осигурително брокерски друштва се должи на основањето на Осигурителното брокерско друштво ФИДЕЛИТИ АД Скопје од страна на истоименото грчко осигурително брокерско друштво.

Во однос на вработеноста во осигурителниот сектор може да се констатира дека постои зголемување за 9%, односно вкупниот број на вработени во секторот на крајот на 2006 година изнесувал 970 додека истиот на крајот на 2007 година се зголемил, и изнесува 1.057.

Во наредната табела се наведени сите акционерски друштва за осигурување кои согласно добиената дозвола вршат работи на осигурување во наведените класи на осигурување на територијата на Република Македонија:

Табела 1 - Друштва за осигурување според добиената дозвола за вршење на работи на осигурување во одделни класи на осигурување

Класи на осигурување / Друштва за осигурување во Р. Македонија	КЛУБИ	Вардар	Табак	Макошпед	Сигма	Еуроинк	Инсиг	Сигал	Вардар Croatia	Осигурителна Полиса	Граве	Албисит
1. Несрекен случај - незгода	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2. Здравственото осигурување	x		x	x	x	x		x		x		x
3. Моторни возила (каска)	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
4. Шински возила (каска)	x	x	x	x		x		x		x		x
5. Воздухоплови (каска)	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
6. Пловни објекти (каска)	x	x	x	x		x		x		x		
7. Стока во превоз (карго)	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
8. Имот од пожар и природни непогоди	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
9. Други осигурувања на имот	x	x	x	x	x	x		x		x		x
10. Автомобилска одговорност	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
11. Одговорност од употреба на воздухоплови	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x
12. Одговорност од употреба на пловни објекти	x	x	x	x		x	x	x		x		
13. Општо осигурување од одговорност	x	x	x	x	x	x		x		x		x
14. Кредити	x					x						
15. Гаранции	x		x	x		x						
16. Финансиски загуби	x	x	x	x		x				x		
17. Правна заштита	x	x	x	x		x						
18. Туристичка помош	x		x	x		x	x			x		x
19. Осигурување на живот									x		x	
20. Браќа или породување												
21. Живот во врска со удели во инвестициони фондови												
22. Тонтина (здружение на пензионери)												
23. Средства за исплата												

3.3 Собственичка структура на пазарот на осигурување

Пазарот на осигурување во Република Македонија изминатите години го следи светскиот тренд на глобализацијата. Странските физички и правни лица под еднакви услови можат да основаат друштво за осигурување, како и домашните. За истакнување е дека од 2000 година наваму интересот на странскиот капитал да вложува во осигурителниот сектор во Република Македонија е се поизразен. Притоа, со стекнување на доминантен пакет на акции австралискиот осигурителен гигант QBE во 2000 година го презеде АДОР ЗОИЛ Македонија-Скопје, Сава Ре од Словенија купи мнозински пакет во Табак осигурување во 2006 година, во текот на 2007 година, словенечкиот осигурител Триглав го купи Вардар осигурување, а во Макошпед осигурување влезе бугарската осигурителна групација Еуроинс. Покрај по пат на стекнување на мнозински пакет на акции во веќе основани друштва за осигурување, странските инвеститори во периодот од 2002 година до денес основаа седум нови друштва за осигурување кои успешно работат на домашниот пазар на осигурување.

Така, на крајот на 2007 година учеството на странскиот капитал во друштвата за осигурување е околу 75%. На крајот на 2006 година учеството на странскиот капитал во

домашните друштва за осигурување бил околу 67%. Притоа, шест друштва се целосно во сопственост на странски правни лица, а во други пет е доминантен странскиот капитал. Само едно друштво за осигурување е целосно во сопственост на домашни физички лица.

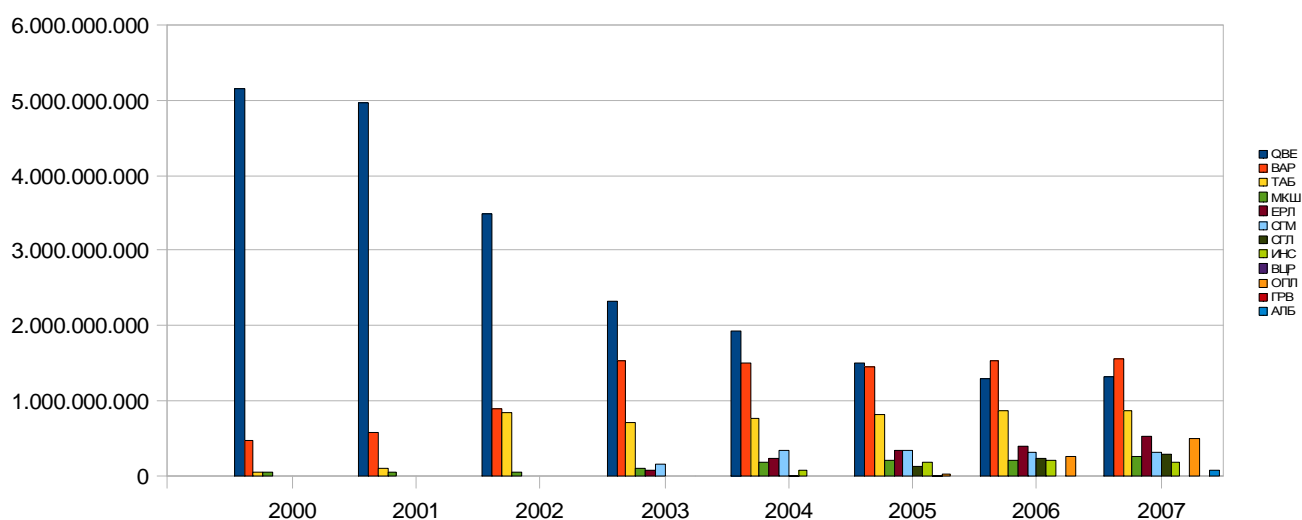
Табела 2

Структура на сопственоста на капиталот на 31.12.2007 год.	во %
- странски правни лица	74,8%
- странски физички лица	0,3%
- домашни правни лица	7,5%
- домашни физички лица	11,4%
- државен капитал (ФПИОМ)	5,9%

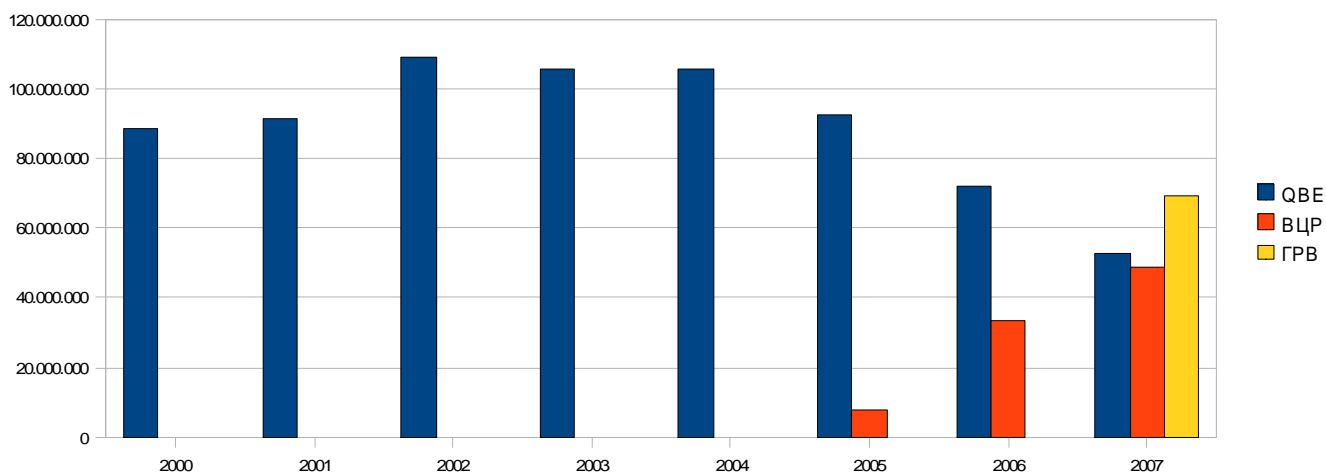
3.4 Пазарна концентрација

Развојот на осигурителниот пазар изминатите шест години го карактеризира појавата на нови друштва за осигурување што резултираше со постепено намалување на пазарната доминација на едно друштво за осигурување, кое во поранешниот систем беше организационо воспоставено како Завод за осигурување на имоти и лица, и кое учествуваше со над 90% од бруто полисираната премија на пазарот. За споредба во продолжение се дадени графикони од кои јасно може да се види пазарното учество на друштвата за осигурување по години, во периодот од 2000 до 2007 година. Во првиот графикон е прикажано учеството кај неживотното осигурување, додека пак во графиконот по него, за осигурувањето на живот. Притоа, забележливо е дека веќе во 2006 година, овој осигурувач не само што изгубил значителен дел од пазарот, туку повеќе не е ни на врвот, мерено според овој показател. Доколку се набљудува пазарната концентрација мерена според учеството на петте водечки друштва за осигурување во бруто полисираната премија на пазарот во периодот 01.01.2007-31.12.2007 година истите учествуваат со 79,1% од пазарот, што споредено со истиот период минатата година е намалување од 2,3%. (Овој показател минатата година изнесувал 81%).

Неживотно осигурување

Осигурување на живот

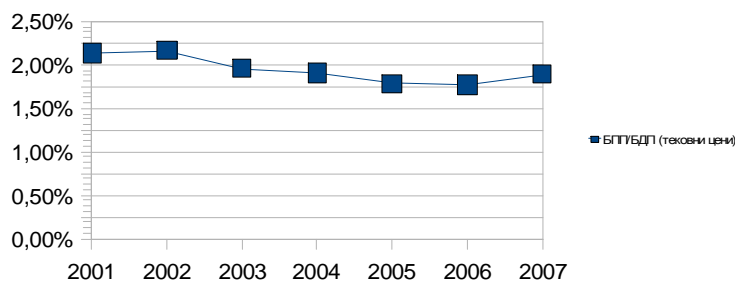

3.5 Големина и движење на пазарот

Вкупната бруто полисирана премија во текот на 2007 година изнесува 6.108.839 илјади денари (околу 100 милиони евра) од која 5.937.633 илјади денари (околу 96,5 милиони евра) односно 97,2% се однесува на неживотно осигурување, додека 171.206 илјади денари (околу 2,8 милиони евра) односно 2,8% се однесува на осигурување на живот.

Споредено со претходната година вкупната бруто полисирана премија остварила пораст од 12,19%. Со оглед на фактот што премијата од неживотното осигурување доминира во вкупната бруто полисирана премија на осигурителниот пазар, најзначаен пораст е забележан токму кај неживотното осигурување каде бруто полисираната премија во споредба со лани се зголемила за 11,4%. Од друга страна, во рамките на осигурувањето на живот, вкупната бруто полисирана премија во текот на 2007 година се зголемила за 48%, што пред се се должи на влезот на новото друштво за осигурување на живот на пазарот.

Учеството на бруто полисираната премија во бруто домашниот производ на земјата во 2007 година изнесува 1,8% и истиот во споредба со истиот период лани бележи мало зголемување.

Овој раст најмногу се должи на растот на полисираната премија од задолжителното осигурување од автомобилска одговорност. Само во оваа класа на осигурување е забележан пораст на полисираната премија од 19,4% споредено со претходната година.

3.6 Структура на пазарот по видови и класи на осигурување

Во структурата на бруто полисираната премија во 2007 година доминираат осигурувањето на моторните возила (автомобилска одговорност и каско), со 61,9% и осигурувањето на имот со 21,4%, или заедно трите класи учествуваат со 83,3 % од вкупната бруто полисирана премија. Само кај осигурувањето од автомобилска одговорност е забележано зголемување на полисираната премија од 19,4% во 2007 година, во споредба со 2006 година. Кај доброволното осигурување на моторни возила- каско има зголемување од 15,1%, додека пак кај осигурувањето на имот е забележано намалување на полисираната премија од 3,3%. Осигурувањето од последици на несреќен случај - незгода, стандардно, учествува со околу 9% на пазарот.

За истакнување е податокот што иако полисираната премија за осигурување на живот изнесува само 171.206 илјади денари во 2007 година, или околу 2,8 милиони евра, сепак мерено според релативни показатели тоа е зголемување од 48% во споредба со претходната година.

Табела 3 - Бруто полисирана премија по класи на осигурување, во илјади денари

Класи на осигурување	2005	2006	2007
1 Незгода	541.239	504.376	548.307
2 Моторни возила каско	600.466	603.372	694.677
3 Имот од пожар и природни непогоди	343.068	420.981	429.954
4 Имот поради град, мраз, кражба и др.	972.125	927.750	874.227
5 Моторни возила одговорност	2.286.347	2.584.477	3.086.196
6 Туристичка помош	98.714	109.801	98.063
7 Живот	109.272	115.699	171.206
8 Останати осигурувања (неживот)	154.174	178.783	206.209
Вкупно	5.105.405	5.445.239	6.108.839

Друштвата во текот на 2007 година исплатиле бруто износ на штети од 2.865.555 илјади денари. Во споредба со 2006 година бруто износот на исплатени штети е повисок за 2,4%, лани изнесувал 2.797.124 илјади денари.

Табела 4 - Бруто исплатени штети по класи на осигурување, во илјади денари

Класи на осигурување	2005	2006	2007
1 Незгода	335.265	314.154	335.611
2 Моторни возила каско	376.733	400.937	410.669
3 Имот од пожар и природни непогоди	78.559	61.912	53.552
4 Имот поради град, мраз, кражба и др.	507.608	338.328	311.799
5 Моторни возила одговорност	1.457.492	1.495.144	1.573.497
6 Туристичка помош	10.474	52.964	9.922
7 Живот	72.080	109.094	135.572
8 Останати осигурувања (неживот)	33.156	24.591	34.933
Вкупно	2.871.367	2.797.124	2.865.555

Во текот на 2007 година друштвата за осигурување продале вкупно 775.620 полиси за неживотно осигурување, што претставува пораст од 74% во споредба со претходната година. Бројот на продадени полиси за осигурување на живот во 2007 година е 13.233, и во споредба со претходната година бележи пораст од 78%.

3.7 Структура на пазарот по друштва за осигурување

Како резултат на значајната пазарна пенетрација, водечки осигурител во 2007 година е друштвото за осигурување Вардар, со 25,45% од пазарот, по него следат КЈУБИ Македонија со 21,4%, Сава Табак-14,35%, Осигурителна полиса, кој започна со работа во 2005 година, со 9,3% учество на пазарот, Еуролинк со 8,6%, Сигма - 5,32%, итн. Водечките пет друштва за осигурување имаат 79,1% од пазарот, што споредено со 2006 година (81%) е намалување од 2,34%.

Табела 5 - Пазарна структура според полисирана бруто премија по одделни класи на осигурување, во илјади денари

	Непогода	Моторни возила - каско	Имот од пожар и прир.непогоди	Имот поради град, мраз, крајби	Автомобилска одговорност	Туристичка помош	Живот	Останати осигурувања - неживот	Вкупно
Кјуби	154.949	149.494	131.222	216.737	504.953	35.283	52.629	61.132	1.306.854
Вардар	151.865	183.111	69.283	100.904	1.024.801	0		24.947	1.554.911
Сава Табак	43.694	114.479	73.019	413.641	199.416	0		32.255	876.504
Макошпед	44.147	43.042	18.569	25.224	120.178	14.581		9.697	275.438
Еуролинк	44.487	121.339	108.494	29.764	151.355	38.531		31.707	525.677
Сигма	6.132	9.051	5.284	55.737	240.425	0		8.234	324.863
Инсиг	7.615	6.886	2.270	2.688	176.322	1.987		64	197.832
Сигал	7.031	13.065	4.257	12.670	138.376	7.681		1.467	284.547
Осиг.Полиса	86.173	50.668	14.584	16.862	365.097	0		34.257	567.641
Вардар Croatia							49.148		49.148
Граве							69.429		69.429
Албсиг	2.214	3.087	2.972	0	65.273	0		2.449	75.995
Вкупно	548.307	694.677	429.954	874.227	3.086.196	98.063	171.206	206.209	6.108.839

3.8 Капитал и потребно ниво на маргина на солвентност

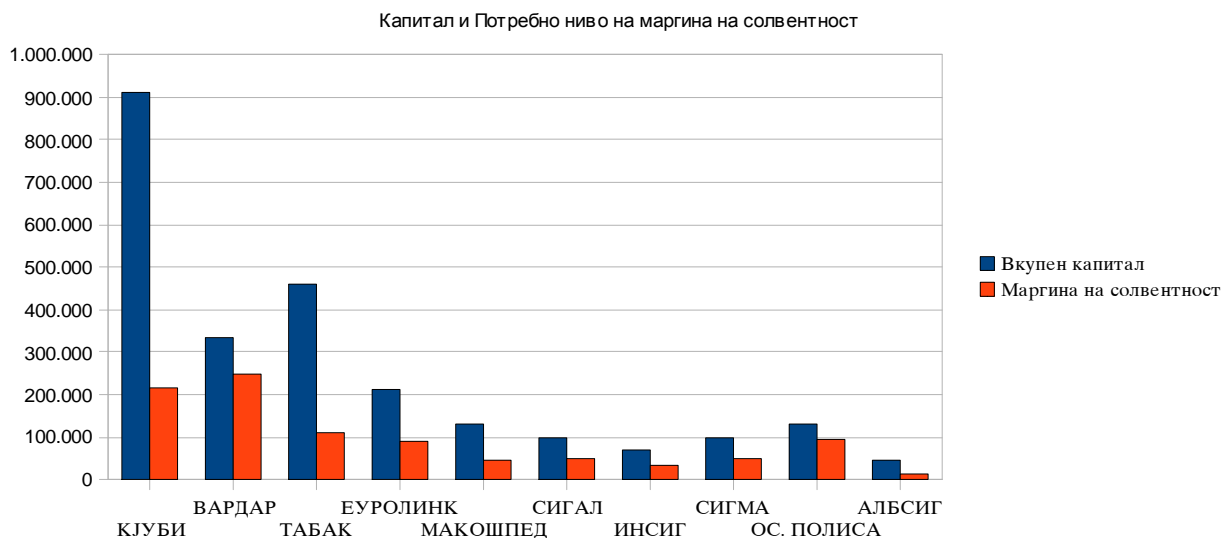
Друштвата за осигурување се должни во секое време да располагаат со соодветен капитал во однос на обемот на работа и класите во рамки на кои вршат работи на осигурување, како и ризиците на кои се изложени при вршењето на тие работи.

Капиталот на друштвото за осигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото кое се пресметува со примена на методот - стапка на премија или методот - стапка на штети, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

Вкупниот капитал на друштвата за осигурување прикажан во кварталните извештаи на друштвата за осигурување на крајот од 2007 година изнесува 2.662 милиони денари и неговото учество во вкупната актива на осигурителниот сектор изнесува 24% наспроти учеството од 18,4% во 2006 и 18,5% во 2005 година. Капиталот на осигурителниот сектор е значително повисок од маргината на солвентност. Маргината на солвентност на

осигурителниот сектор, како клучен индикатор за оценка на неговата стабилност, на крајот на 2007 година во групата на неживотно осигурување изнесува 947 милиони денари - според методот стапка на премија⁴. Осигурителниот сектор се карактеризира со суфицит над минимум потребниот капитал, кој според методот стапка на премија изнесува 1.493 милиони денари или 2,58 пати над потребното ниво на маргината на солвентност.

Во наредниот графикон се прикажани односите помеѓу вкупниот капитал и потребното ниво на маргина на солвентност, по друштва за осигурување (неживот), за изминатата година.

Во рамки на групата на осигурување на живот, маргината на солвентност изнесува 20 милиони денари, така што суфицитот на капитал над маргината на солвентност изнесува 201 милиони денари или 11 пати повисок од потребното ниво на МС.

3.9 Структура на активата

На 31.12.2007 година вкупната актива на осигурителниот сектор изнесуваше 11.075 милиони денари, и бележи намалување од 24,2% во споредба со 2006 година. Ова намалување најмногу се должи на намалувањето на вкупната актива (2007/2006) кај едно од друштвата за осигурување од 46,2% поради извршените реорганизации во текот на 2007 година. Од вкупната вредност на активата 57,8% се однесува на побарувања, 17,5% на вложувањата, 10,7% на материјални средства, 6,2% на парични средства и хартии од вредност, и 0,7% на нематеријални средства.

Сепак учеството на осигурителниот сектор во вкупната актива на финансискиот систем е многу мало. Само колку за споредба, според податоците дадени во извештајот за последниот квартал од 2007 година на Народната банка на Република Македонија, кај депозитните банки вкупната актива на крајот на годината изнесувала 255.838 милиони денари, што е за околу 23 пати повеќе од вкупната актива на осигурителниот сектор.

⁴ Капиталот на друштво за неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде најмалку еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност, која се пресметува со примена на методот - стапка на премија или методот - стапка на штети, во зависност од тоа која ќе даде повисок резултат.

Во табелата дадена во продолжение е прикажана структурата на активата на друштвата за осигурување во периодот 2002-2007.

Табела 6 - Структура на активата на друштвата за осигурување

Процент од вкупните средства	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Вкупни средства (% од БДП)	4,86%	4,87%	4,86%	4,75%	4,75%	3,26%
Готовина и депозити во банки	3,63%	4,38%	7,96%	9,41%	8,61%	12,74%
Хартии од вредност што ги издава РМ			0,17%	0,83%	1,18%	0,97%
Хипотеки и дадени заеми	0,76%	0,99%	0,20%	0,49%	0,02%	0,02%
Дадени заеми на осигуреници	10,91%	13,27%	12,99%	12,07%	12,88%	22,93%
Акции	2,39%	2,43%	2,60%	4,00%	4,82%	5,27%
Недвижности	8,86%	10,20%	9,37%	8,71%	8,19%	10,78%
Останати вложени средства	31,81%	31,30%	36,82%	34,54%	36,22%	9,18%

3.10 Структура на пасивата

Од вкупната вредност на пасивата на друштвата за осигурување, 41,7% се однесува на техничките резерви; 30,3% на капиталот и законските резерви; а 16,6% се однесува на останати обврски.

3.11 Технички резерви

Со цел трајно обезбедување на извршувањето на обврските по договорите за осигурување, друштвата за осигурување се должни да формираат технички резерви, кои се состојат од: резерви за преносни премии, резерви за бонуси и попусти, резерви за штети, еквализациони резерви и други технички резерви. Друштвата за осигурување кои вршат осигурување на живот и/или други осигурувања за кои се однесуваат табелите на веројатност и пресметките кои се слични со осигурувањето на живот се должни, исто така да издвојат и математичка резерва во утврден процент од уплатените премии по овие осигурувања, согласно со техничките основи.

Вкупниот износ на технички резерви на друштвата за осигурување што вршат работи на осигурување во групата на неживотно осигурување во текот на 2007 година изнесува 4.207 милиони денари или 5,8% пораст во однос на претходната година, додека пак вкупниот износ на технички резерви на друштвата за осигурување што вршат работи на осигурување во групата на осигурување на живот⁵ изнесува 358,3 милиони денари, што не претставува позначајна промена во однос на состојбата од претходната година (2006: 358,6 мил.ден.).

Еве како изгледала состојбата на техничките резерви, прикажани во кварталните извештаи на крајот од годината, збирно за сите друштва за осигурување:

Табела 7 - Состојба на техничките резерви по години

	2005	2006	2007
Резерви за преносни премии	1.710.166.138	1.904.180.145	2.220.170.636
Резерви за бонуси и попусти	68.650.670	80.845.433	80.864.844
Резерви за штети	2.044.923.992	1.975.326.873	1.941.554.559
Други технички резерви	15.841.265	14.726.246	1.978.401
Математичка резерва	369.740.973	358.345.214	320.371.324

⁵ Покрај математичка резерва, друштвата за осигурување на живот издвојуваат и резерви за преносни премии и резерви за штети.

Вкупно:	4.209.323.038	4.333.423.911	4.564.939.764
---------	---------------	---------------	---------------

3.12 Средства кои ги покриваат техничките резерви

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се оние средства на друштвото за осигурување кои служат за покривање на идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување како и можните загуби во однос на оние ризици поврзани со вршење на работи на осигурување за кои друштвото за осигурување е должно да издвои средства за техничките резерви. Друштвото за осигурување е должно да вложува средства во висина барем еднаква на вредноста на техничките резерви согласно одредбите од Законот за супервизија на осигурување и прописите донесени врз основа на истиот.

Во 2007 година друштвата за осигурување во рамките на групата за неживотно осигурување најголем дел од средствата кои ги покриваат техничките резерви ги вложиле во форма на банкарски сметки и депозити во банки, или вкупно 1.695 милиони денари, обврзници и други хартии од вредност што ги издала или за кои гарантира РМ, 175 милиони денари, и акции издадени врз основа на одобрение од КХВ, кои се регистрирани на првиот или вториот пазар на Македонската берза, 454 милиони денари.

И во однос на средствата од математичката резерва друштвата за осигурување на живот овие средства ги вложиле во форма на банкарски сметки и депозити во банки, 321,2 милиони денари, обврзници и други хартии од вредност што ги издава или за кои гарантира РМ, 25,6 милиони денари, и во акции 2,8 милиони денари.

Во претстојниот период се очекува друштвата за осигурување, посебно оние кои вршат работи на неживотно осигурување, да посветат поголемо внимание на управувањето со кредитниот ризик, и постепено, во структурата на билансот на состојбата, да ги заменат побарувањата со другите форми на дозволени средства, како покритие на техничките резерви. Со подобрувањето на внатрешните системи на идентификување и управување со ризиците на друштвата за осигурување, како и со подобрувањето на регулаторната и институционалната рамка на пазарот на капитал во РМ и либерализацијата на капиталната сметка на државата, се очекува подобрување на структурата на средствата со кои располагаат друштвата за осигурување во блиска иднина.

3.13 Финансиски резултат од работењето и показатели за успешноста

Согласно одредбите од Законот за супервизија на осигурување, друштвата за осигурување до Министерството за финансии имаат обврска да достават годишна сметка и финансиски извештаи за работењето.

Во овој дел се анализирани показатели за работењето, од податоците содржани во билансите на успех на друштвата за осигурување за периодот 01.01.2007 - 31.12.2007 година, и истиот период претходната година.

Осигурителниот сектор на крајот од 2007 година оствари *нето добивка* во висина од 227 милиони денари, која е за 16,44% помала во однос на 2006 година.

Намалувањето на остварената нето добивка на ниво на индустријата пред се произлегува од групата на неживотно осигурување каде добивката изнесува 222 милиони денари и во споредба со 2006 година бележи намалување од 22,4%. Осигурувањето на живот оствари нето добивка во износ од 5 милиони денари и во споредба со 2006 година бележи значително подобрување, што се должи пред се на остварувањата на новите друштва за осигурување на живот.

*Техничкиот резултат*⁶ во групата на неживотно и групата за животно осигурување во 2007 година е позитивен. Техничкиот резултат за неживотно осигурување изнесува 73 милиони денари (за споредба истиот во 2006 година бил негативен и изнесувал - 73 милиони денари). Ова пред се е резултат на растот на бруто полисираната премија во 2007 година.

За разлика од 2006 година, кога техничкиот резултат во групата на осигурување на живот бил негативен и изнесувал -21 милиони денари, во 2007 година е остварен позитивен технички резултат во висина од 4 милиони денари. Во моментот работи на осигурување на живот вршат 2 друштва за осигурување, додека едно врши сервисирање на веќе склучени договори, без преземање нови активности во групата на осигурување на живот.

Коефициентот на штети, пресметан како однос помеѓу исплатените штети и пресметаните премии на ниво на осигурителниот сектор изнесува 56,2%, додека во групата на неживотно осигурување изнесува 55%. Овие коефициенти бележат зголемување во однос на 2006 година, кога изнесувале 51,4%, односно 50,5%, соодветно. И покрај тоа, наплатените премии по основ на осигурувањето во целина, како и одделно за неживотното осигурување, биле доволни за исплата на реализираните штети.

Состојбата е поинаква во групата на осигурувањето на живот, каде коефициентот на штети е значително повисок и за 2007 година изнесува 104,1% (во 2006 година истиот изнесувал 94,3%). Високиот коефициент на штети во групата на осигурување на живот главно се должи на деловната стратегија на едно од друштвата за осигурување за престанок за давање услуги за животно осигурување, поради што приливите по основ на ново склучени договори за осигурување на живот се сведуваат на нула, додека сеуште се вршат приливи и исплати по претходно склучените договори за осигурување.

Во 2007 година, сите друштва за осигурување оствариле вкупно *расходи од работењето (трошоци за спроведување на осигурувањето- нето)* во износ од 2.248 милиони денари, што во споредба со 2006 година е пораст од 4,7%. Во расходи од работењето влегуваат трошоците за осигурување (провизија и останати трошоци за осигурување), општи административни трошоци (трошоци за вработените и останати административни трошоци), амортизација и вредносно усогласување на опремата и останати материјални средства, намалени за провизија од реосигурувачот, зголемени или намалени за промената на разграничените трошоци, и останатите расходи од работењето, намалени за реосигурување.

Мерено според основните показатели за работењето на друштвата за осигурување, *стапката на поврат на активата и стапката на поврат на капиталот*, осигурителниот сектор остварува забележителни показатели на успешност. Во наредната табела се прикажани стапките по години во периодот 2002 - 2007.

Табела 8 - Пресметани стапка на поврат на активата и стапка на поврат на капиталот по години

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
RoA						
неживот	-4,19%	2,01%	1,59%	1,38%	2,07%	2,13%
живот	0,67%	0,63%	4,18%	1,90%	-1,89%	0,81%
RoE						
неживот	-29,90%	14,73%	11,41%	10,24%	16,34%	11,61%
живот	7,41%	7,95%	53,81%	15,35%	-14,07%	3,32%

⁶ Техничкиот резултат од работењето на друштвата за осигурување претставува резултат од вршење на основната дејност-осигурување. Останатите приходи и расходи од работењето го претставуваат нетехничкиот резултат.

За осигурување на живот, остварениот приход од вложување за периодот 01.01.2007-31.12.2007 година изнесува 17.662.944 денари, што споредено со истиот период минатата година е зголемување од 52,5% (за периодот од 01.01.2006 до 31.12.2006 година изнесува 11.580.327 денари).

За неживотното осигурување, остварениот приход од вложување за 2007 година изнесува 238.834.597 денари, и споредено со остварениот приход од вложувања во 2006 година бележи намалување од 28% (во 2006 година изнесува 331.594.159 денари).

За осигурување на живот, остварените трошоци од вложувања за периодот од 01.01.2007 до 31.12.2007 година изнесуваат 370.377 денари (за истиот период минатата година изнесувале само 703 денари).

За неживотно осигурување, остварените трошоци од вложувања за периодот 01.01.2007 до 31.12.2007 година изнесуваат 94.010.290 денари и бележат раст од 3,5% (за истиот период минатата година изнесуваат 90.799.304 денари).

3.14 Осигурителни брокерски работи и работи на застапување во осигурувањето

Застапување во осигурување претставува подготовка и склучување на договори за осигурување во име и за сметка на едно или повеќе друштва за осигурување основани согласно Законот за супервизија на осигурување, за производи на осигурување кои меѓусебно не си конкурираат.

Осигурителни брокерски работи се посредување во договарање на осигурително и реосигурително покритие и при реализирање на отштетни побарувања по остварен осигуран штетен настан, во име и за сметка на своите клиенти во однос на друштвата за осигурување и реосигурување.

Во 2007 година шест осигурителни брокерски друштва работеа на осигурителниот пазар, посредувајќи во сите класи на осигурување. Осигурителните брокерски друштва редовно, на квартална основа известуваат за обемот и структурата на осигурителните брокерски работи кои ги вршат.

Приходите од основната дејност на осигурителните брокерски друштва на крајот на 2007 година изнесуваат 114.928.997 денари и бележат раст од 77% во однос на 2006 година (приходите за 2006 година изнесуваат 64.848.488 денари). Порастот на приходите се должи и на влезот на едно друштво за вршење на осигурително брокерски работи во 2007 година. Во однос на 2006 година кога на пазарот доминантно беше учеството на едно друштво на крајот на 2007 година доминантно е учеството на две осигурителни брокерски друштва во вкупните приходи.

На крајот на 2007 година учеството на странскиот капитал во осигурителните брокерски друштва е 53,43%. Притоа, две осигурителни брокерски друштва се целосно во сопственост на странски правни лица, во две доминантен е странскиот капитал. Само две осигурителни брокерски друштва се целосно во сопственост на домашни физички лица.

Табела 9

Структура на сопственоста на капиталот во осигурителните брокерски друштва во РМ на 31.12.2007 год.	во %
- странски правни лица	43,8%
- странски физички лица	9,6%
- домашни правни лица	0%
- домашни физички лица	46,6%

4. ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА СУПЕРВИЗИЈАТА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Согласно Законот за супервизија на осигурување („Службен весник на РМ“ бр.27/02, 84/02, 98/02 и 33/04) донесен во април 2002 година, супервизија врз работењето на субјектите на осигурителниот пазар спроведува Министерството за финансии. Министерството за финансии супервизорската функција на осигурителниот пазар ја спроведува преку воспоставен процес на лиценцирање на субјектите на осигурителниот пазар и континуирана теренска и вонтеренска супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурување и Националното Биро за осигурување. Министерството за финансии согласно Законот е надлежно за изготвување и донесување на подзаконска регулатива во областа на осигурувањето.

Во рамки на Министерството за финансии супервизорската функција ја спроведуваат две Одделенија кои се во составот на Секторот за финансиски систем и кои непосредно одговараат пред Раководителот на Секторот, државниот секретар и министерот за финансии. Организационата структура на осигурителната супервизија во рамки на Министерството за финансии е дадена во следниот графикон:

Одделението за систем на осигурување е надлежно за лиценцирање на друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурувањето, брокери, застапници и актуари, преку издавање на дозволи и согласности предвидени во Законот за супервизија на осигурување. Одделението за систем на осигурување исто така е надлежно за изготвување на законска и подзаконска регулатива од областа на осигурувањето.

Одделението за супервизија на осигурување се грижи за ефикасно и стабилно функционирање на осигурителниот пазар преку спроведување на континуирана теренска и вонтеренска супервизија врз работењето на субјектите на осигурителниот пазар.

Согласно Законот за државни службеници и внатрешните акти за организација и систематизација на работните места на Министерството за финансии, во Одделението за супервизија на осигурување работните активности ги извршуваат тројца извршители, од кои двајца се дипломирани економисти и еден е дипломиран електро инженер - овластен актуар, и во Одделението за систем на осигурување се вработени двајца извршители од кои еден магистер по економски науки и еден дипломиран економист.

Министерството за финансии супервизорската функција ја спроведува комбинирано

преку перманентна вонтеренска супервизија на работењето на друштвата за осигурување како и теренска супервизија, а со цел обезбедување дека вршењето работи на осигурување е во согласност со законот. Имајќи предвид дека бројот на вработени надлежни за извршување на оваа функција не ги задоволува стандардите за спроведување на регулаторната и супервизорска функција, фокусот на супервизијата е ставен на вршење на перманентна вонтеренска супервизија преку прибирање, анализирање и верифицирање на извештаите и информациите кои ги доставуваат друштвата за осигурување и други лица согласно законот. Меѓутоа, во одредени случаи, со цел обезбедување на дополнителни податоци и информации за работењето на друштвата за осигурување, Министерството за финансии спроведува теренски супервизии. Теренските супервизии можат да бидат целосни и да го опфатат целокупното работење на друштвото за осигурување, или делумни, во кој случај предмет на супервизијата е работењето на друштвото во определен сегмент, на пример, вршењето работи на осигурување во одредена класа на осигурување, функционирањето на системот на внатрешна ревизија и контрола во друштвото, управувањето со ризици и слично. По спроведените супервизии, овластените лица - супервизори изготвуваат Записник од спроведената супервизија во друштвото, кој му го доставуваат на органот на управување на друштвото, и му предлагаат на министерот за финансии да изрече мерки на супервизија, доколку се воочени одредени незаконитости во работењето на субјектот на супервизијата.

4.1 Дозволи и согласности

Во текот на 2007 година Министерството за финансии издаде дозволи за вршење работи на осигурување на две (2) друштва за осигурување (Граве и Албсиг). Едно (1) барање за добивање дозвола за вршење работи на осигурување беше одбиено. Исто така Министерството за финансии издаде дозвола за вршење на осигурително брокерски работи на едно (1) осигурително брокерско друштво (Фиделити).

Во текот на 2007 година дадени се согласности за вршење на функцијата член на орган на управување во друштво за осигурување на шест (6) лица кои ги исполнуваат условите и барањата предвидени во Законот за супервизија на осигурување. Едно (1) барање за добивање согласност за вршење на функцијата член на орган на управување во друштво за осигурување беше одбиено, а едно (1) беше отфрлено.

Исто така, Министерството за финансии во 2007 година издаде четиринаесет (14) согласности за измена на Статут на друштва за осигурување и една (1) согласност за измена на Статут на Националното Биро за осигурување.

Во текот на 2007 година, квалификувано учество во друштва за осигурување стекнаа 2 правни лица – друштва за осигурување од Словенија и Хрватска кои добија согласност од Министерството за финансии. Две (2) барања за стекнување квалификувано учество во друштво за осигурување од страна на физички лица беа одбиени.

За измена на назив на друштвото, согласност од Министерството за финансии доби едно (1) друштво за осигурување (Табак осигурување во Сава Табак), а за измена на седиште согласност добија две друштва за осигурување.

Во 2007 година беа издадени две (2) дозволи за овластен актуар и девет (9) лиценци за осигурителен брокер. Едно (1) барање за добивање лиценца за осигурителен брокер беше одбиено.

4.2 Теренска и вонтеренска супервизија

Министерството за финансии во текот на 2007 година континуирано вршеше надзор

на работењето на друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва и Националното биро за осигурување. Предмет на супервизијата беа вршењето работи на осигурување и управувањето со ризиците во друштвата за осигурување. Во четири (4) друштва за осигурување беа утврдени незаконитости и заради отстранување на истите беа изречени мерки на супервизија согласно законот. Овие друштва иако ги отстранија незаконитостите, сеуште се наоѓаат под засилен супервизорски надзор. Во две (2) друштва за осигурување беа спроведени теренски супервизии, една целосна и една делумна, согласно надлежностите од законот.

Општо земено, од спроведената анализа на извештаите за работењето и деловните планови на друштвата за осигурување видно е дека ненаплатените побарувања се генерираат од година во година, што може да резултира со појави на внатрешна неликвидност, а долгорочно гледано несолвентност на друштвата. Кога станува збор за побарувањата неопходно е да се спомене и фактот дека истите учествуваат со 57,8% во вкупната актива, на ниво на осигурителен сектор.

Како потенцијална слабост и ризик во работењето на друштвата за осигурување се идентификува и несоодветното функционирање на службите за внатрешна ревизија. Од извршената анализа на извештаите за внатрешна ревизија на друштвата за осигурување се утврди дека не се задоволени обемот и нивото на внатрешниот менаџмент и на внатрешната контрола. Министерството за финансии е особено заинтересирано за воспоставување на солиден систем на внатрешна контрола согласно меѓународните ревизорски стандарди кои го дефинираат системот на внатрешна контрола како збир на политики и постапки усвоени од страна на раководството кои помагаат во остварување на целите на ентитетот, негово ефикасно управување, зачувување на вредноста на средствата, навремено откривање и спречување на измами и грешки, точност и потполност на сметководствената евиденција и навремено изготвување и доставување на финансиски извештаи.

Министерството за финансии, согласно надлежностите утврдени во законот, изготви и по пат на сет на циркуларни писма воспостави стандардизиран супервизорски пристап и постапки на супервизија. Целта и предметот на циркуларните известувања во 2007 година беа подобрувањето на корпоративното управување со друштвата за осигурување, постапки и критериуми кои треба да се земат предвид при одлучувањето за избор на реосигурувач, подобрувањето на системот на внатрешната ревизија и известувањето за наодите од внатрешната ревизија во друштвата за осигурување, формата и содржината на известувањата на квартална основа на друштвата за осигурување и осигурителните брокерски друштва, начинот и формата на известување за податоци кои се однесуваат на вршењето работи на осигурување од автомобилска одговорност, и други прашања од работењето на субјектите на надзор.

4.3 Организирани обуки и курсеви

Како одговор на растечката потреба за креирање нови актуарски професионалци во Република Македонија кои во иднина би биле главните фактори за стабилност на друштвата за осигурување, пензиските фондови и релевантните супервизорски институции во јуни 2007 година Министерството за финансии во соработка со MFEC - Macedonian Financial Excellence Center (правен наследник на FSVC) ја започна II-та по ред обука за актуари. Обуката се состои од два дела Основен и Напреден актуарски курс, секој составен од по 8 модули кои покриваат Математика на осигурување на живот и неживотно осигурување, Статистика и веројатност, Економика на инвестиции, Социјално и пензиско осигурување, Демографија, Актуарско управување со осигурување на живот и неживотно осигурување, Здравствено осигурување и други значајни аспекти на актуарската теорија и пракса. Завршувањето на обуката се очекува за првата половина на 2009 година.

4.4 Други активности на супервизијата

Во соработка со стручните служби на Народната банка на Република Македонија во текот на 2007 година е изготвен Извештај за финансиската стабилност на Република Македонија за 2006 година. Во Извештајот за првпат се објавува систематизиран и компаративен преглед на состојбите и развојот на осигурувањето во Република Македонија. Публикацијата е објавена на веб страната на НБРМ.

Во текот на годината редовно се изготвуваат извештаи за развојот на осигурителната дејност кои содржат компаративни бројки и анализи за состојбите и движењата во осигурувањето. Тука пред се треба да се истакне учеството на вработените во Секторот за финансиски систем во работните групи за усвојување на правото на ЕУ кои се однесуваат на поглавјата Финансиски услуги и Слободно движење на капиталот и редовното ажурирање на базите на податоци кои се обработуваат и доставуваат до Државниот завод за статистика.

Во рамките на програмата за обуки и професионално усовршување на вработените, во месец април, се реализираше работна посета на супервизорскиот орган на финансискиот пазар на СР Германија која беше овозможена со реализацијата на техничката помош за развој и усовршување на супервизијата на осигурувањето на Германското друштво за техничка соработка (ГТЗ). Притоа, тројца претставници на Министерството за финансии остварија соработка со осигурителните супервизори на СР Германија и притоа добија корисни препораки и совети за понатамошниот институционален развој на супервизијата на осигурување во Р. Македонија.

Во месец јуни еден претставник од Министерството за финансии учествуваше на Регионалниот семинар на осигурителни супервизори во Софија Р. Бугарија а во месец септември 2007 година еден претставник учествуваше на семинар за принципи и стандарди на супервизија на Меѓународната Асоцијација на осигурителни супервизори.

5. ОЧЕКУВАЊА И ПРЕДИЗВИЦИ

Во јуни 2007 година Собранието на Република Македонија донесе Закон за изменување и дополнување на Законот за супервизија на осигурување, со кој е предвидено формирање на модерна и европски конципирана Агенција за супервизија на осигурување како независен осигурителен супервизорски орган. Агенцијата сеуште не е основана, а нејзиното основање се очекува да се случи по одржувањето на предвремените парламентарни избори, закажани за 1 јуни 2008 година. Агенцијата треба да биде основана од Советот на експерти, кој пак го бира Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија.

Агенцијата во рамките на своите надлежности и овластувања треба да се грижи за законито и ефикасно функционирање на пазарот на осигурување со цел заштита на правата на сопствениците и корисниците на осигурување. Истовремено, покрај постигнувањето независност се планира да се зајакне и капацитетот на супервизорскиот орган преку континуирана едукација и обука на супервизорите, имплементирање на супервизорски стандарди, принципи и постапки на супервизија.

Со започнатите институционални и регулаторни реформи во осигурувањето се очекува и внатрешно реструктурирање и реорганизирање на субјектите преку зголемување на транспарентноста, јакнење на корпоративното управување и стандардите на внатрешната ревизија, јакнење на “fit and proper“ критериумите за членовите на орган на управување во друштвата за осигурување. Со овие реформи се очекува одржување на долгорочна финансиска стабилност што е основа за долгорочен економски раст воопшто.

Изготвувањето и имплементирањето на новата регулатива во осигурувањето ќе се темели на понатамошно усогласување со правните акти на Европската Унија, и целосно транспонирање на директивите на ЕУ кои се однесуваат на: соосигурувањето, консолидираните финансиски извештаи, осигурувањето на правна помош, осигурувањето на кредити, реорганизација и ликвидација на друштвата за осигурување, реосигурувањето, осигурувањето на живот, осигурителни пулови, осигурителни групи и финансиски конгломерати.

Сумирајќи го горенаведеното, предизвици кои не очекуваат во блиска иднина во областа на осигурувањето се: изготвувањето и имплементирањето на подзаконската регулатива, отворање на осигурителниот пазар за влез на нови друштва, основање филијали на странски друштва за осигурување, охрабрување на поголема транспарентност во работењето на субјектите на пазарот на осигурување, придобивки од развојот на осигурувањето на живот, подобрување на управувањето со кредитните ризици кај друштвата за осигурување и подобрување на инвестиционите политики со цел остварување на повисоки приноси при дадени нивоа на ризик, појава на нови финансиски инструменти на пазарот на капитал и освојување на нови пазари со цел диверзификација на ризиците.